

Sygn. akt II CSK 629/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa L. O.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 1 marca 2018 r., sygn. akt [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 1 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...]. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 31 maja 2017 r., którym oddalono powództwo w sprawie o ochronę dóbr osobistych powoda w związku z nadaniem mu statusu więźnia niebezpiecznego.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do pytania, czy działające formalnie zgodnie z prawem organy państwa mogą dopuścić się naruszenia dóbr osobistych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Skarb Państwa wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania lub jej oddalenie, a w każdym przypadku o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Skarżący nie przedstawił jakiegokolwiek argumentacji prawnej, z której mogłyby wynikać ewentualne wątpliwości na tle ogólnie zarysowanej kwestii odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych w związku z działaniami władzy publicznej - zdaniem skarżącego - „formalnie” zgodnymi z prawem.

Odpowiedzialność na podstawie art. 24 § 1 k.c. za naruszenie dóbr osobistych może ponosić każdy podmiot, w tym także Skarb Państwa w związku z warunkami odbywania kary pozbawienia wolności (zob. przykładowo wyr. SN z 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13). Ochrona dóbr osobistych przysługuje jednak jedynie przed działaniem bezprawnym. Okolicznością wyłączającą bezprawność jest między innymi działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa (zob. wyr. SN z 19 października 1989 r., II CR 419/89; z 23 września 1999 r., III CKN 360/98; z 4 czerwca 2003 r., I CKN 480/01).

Z ustaleń Sądu Apelacyjnego wynika jednoznacznie, że skarżący był wielokrotnie karany dyscyplinarnie. Powód składał odwołania od decyzji komisji penitencjarnych do sądu penitencjarnego, jednak orzeczenia wydane w wyniku ich rozpoznania, w których nie uwzględniono zarzutów skarżącego, nie zostały uznane za niezgodne z prawem. Ewentualne stwierdzenie, że decyzja wydawana przez komisję penitencjarną jest niezgodna z prawem, należy do sądu penitencjarnego (art. 34 § 1 k.k.w.), wobec czego sąd cywilny nie jest zasadniczo władny do oceny tego, czy organy administracji zakładu karnego w tej sytuacji działały zgodnie z prawem (zob. wyr. SN z 22 lutego 2012 r., IV CSK 276/11, OSNC 2012, nr 9, poz. 107). Sąd Apelacyjny nie uznał jednak - jak twierdzi powód - że ocena bezprawności uznania skazanego za szczególnie niebezpiecznego nie może zostać dokonana przez sąd cywilny przy ocenie zasadności roszczenia opartego na podstawie naruszenia dóbr osobistych. Przeciwnie, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, Sąd II instancji oceny takiej dokonał i przyjął, że działanie pozwanego było zgodne z prawem.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, powód nie podjął próby wykazania, że w sprawie doszło do kwalifikowanego naruszenia prawa. Lakoniczne stwierdzenie, że przedłużanie statusu więźnia niebezpiecznego w stosunku do powoda odbywało się bezrefleksyjnie i na zbyt długi czas, o tym nie przekonuje. Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej mogłaby zostać uznana za spełnioną wówczas, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy, a skarżący prawidłowo sformułowałby

w skardze związany z tym zarzut. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Sąd Apelacyjny dokonał szczegółowej analizy roszczeń powoda zarówno w aspekcie zasadności utrzymywania statusu więźnia niebezpiecznego, jak i konsekwencji w postaci braku podstaw do przyjęcia zasadności zarzutu bezprawnego naruszenia dóbr osobistych. Dodatkowo wskazać należy, że powołując się na podstawę naruszenia prawa materialnego w postaci art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, powód nie skonkretyzował sposobu naruszenia tego przepisu w uzasadnieniu podstaw skargi, które w zasadniczej mierze stanowi jedynie cytaty jednego z orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Domagając się ochrony prawnej w oparciu o konstrukcję naruszenia dóbr osobistych, nie wskazał nawet, jakie dobra w jego ocenie miałyby zostać naruszone działaniem pozwanego.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 26 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

jw